

VALSTYBINĖ ATOMINĖS ENERGETIKOS SAUGOS INSPEKCIJA

TVIRTINU
Viršininkas

Michail Demčenko

KIETŪJŲ RADIOAKTYVIŪJŲ ATLIEKŲ IŠĖMIMO IR PRADINIO APDOROJIMO ĮRENGINIŲ (IGNALINOS AE PROJEKTAS B2 (pirma dalis)) GALUTINĖS SAUGOS ANALIZĖS ATASKAITOS SAUGOS ĮVERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

2019-05-02

1. Įvadas

Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginiai (toliau – KRAIĮ) yra pastatyti pagal projektą B2-1 šalia Ignalinos atominės elektrinės 155 ir 155/1 saugyklų, kuriose yra patalpinta atitinkamai 2400 m³ ir 2000 m³ radioaktyviųjų pirmos grupės (paviršinė dozės galia mažiau nei 0,3 mSv/h) atliekų pagal iki 2001 metų galiojusią radioaktyviųjų atliekų klasifikaciją. Šios atliekos, remiantis dabar taikoma radioaktyviųjų atliekų klasifikacija, yra priskirtinos A klasės atliekomis (atliekos, kurių paviršinė dozės galia yra mažesnė arba lygi 0,2 mSv/h, bet didesnė už nebekontroliuojamus lygius nustatytus Branduolinės saugos reikalavimuose BSR-1.9.2-2018 „Radionuklidų nebekontroliuojamųjų radioaktyvumo lygių medžiagoms ir atliekomis, susidarančioms branduolinės energetikos srities veiklos su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais metu, nustatymas ir taikymas“). Šios radioaktyviosios atliekos yra nesutvarkytos pagal dabar galiojančius branduolinės ir radiacinės saugos reikalavimus. Siekiant radioaktyviasias atliekas sutvarkyti pagal dabar galiojančius branduolinės ir radiacinės saugos reikalavimus, jas reikia išimti iš senų saugyklų ir perrūšiuoti.

Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginiai yra skirti išimti atliekas iš 155 ir 155/1 saugyklų. Šios atliekos distanciniu būdu valdomų įrenginių pagalba bus paimamos ir per saugyklų sienose įrengtas angas pervežamos į prie 155 ir 155/1 pastatų įrengtas patalpas, kur atliekos bus rūšiuojamos, charakterizuojamos ir talpinamos į konteinerius. Didžioji dalis šių atliekų bus vežamos į labai mažai radioaktyviųjų atliekų saugyklą (B19-1 projektas) ir vėliau į labai mažai radioaktyviųjų atliekų atliekyną (B19-2 projektas), o kitos atliekos, kurios neatitiks priėmimo į labai mažai radioaktyviųjų atliekų atliekyną kriterijų, bus vežamos tvarkyti į kietųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo kompleksą (B3/4 projektas).

Siekdama gauti leidimą pradėti pramoninį KRAIĮ eksploatavimą ir vadovaudamasi Branduolinės saugos įstatymo 32 str. 4 d., valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė (toliau – VĮ Ignalinos AE) 2018 m. liepos mėn. pateikė VATESI įvertinimui Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginių galutinę saugos analizės ataskaitą.

Galutinės saugos analizės ataskaitos (toliau – Ataskaita) įvertinimo tikslas – nustatyti ar, atsižvelgus į teisinį reglamentavimą ir branduolinės energetikos objekto bandymų su radioaktyviosiomis medžiagomis (radioaktyviosiomis atliekomis) rezultatus bei jų metu padarytus projekto pakeitimus ir kitus saugai galinčius turėti įtakos veiksnius, yra užtikrinta, kad branduolinės energetikos objektas ir jame numatyta vykdyti veikla atitinka projektą, teisės aktų ir branduolinės saugos normatyvinių techninių dokumentų reikalavimus.

Ataskaitoje pateikta informacija apie pastatytus kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginius: įrenginių ir veiksmų juose aprašymai, projekto pagrindimas, aikštelės ir regiono savybių aprašymas, radiacinės apsaugos priemonės, galimų avarijų analizė, fizinės saugos sistemos bendras aprašymas, avarinės parengties organizavimas, eksploatavimo nutraukimas, technologiniai procesai, gaisrinės saugos ir radiologinio monitoringo sistemų aprašymai bei bandymų su radioaktyviosiomis medžiagomis rezultatai.

2. Teisinė aplinka

Lietuvos Respublikos teisės aktai, kuriais VATESI vadovavosi atlikdama Ataskaitos peržiūrą ir įvertinimą:

1. Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymas;
2. Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymas;
3. Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymas;
4. Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymas;
5. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.6.1-2012 „Branduolinės energetikos objektų, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinė sauga“;
6. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-3.1.2-2017 „Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo branduolinės energetikos objektuose iki jų dėjimo į radioaktyviųjų atliekų atliekynus reikalavimai“;
7. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.4.1-2016 „Vadybos sistema“;
8. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.7.1-2014 „Saugai svarbių branduolinės energetikos objekto konstrukcijų, sistemų ir komponentų priešgaisrinė sauga“;
9. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.9.3-2016 „Radiacinė sauga branduolinės energetikos objektuose“;
10. VATESI viršininko 2008 m. spalio 24 d. įsakymas Nr. 22.3-107 „Dėl avarinės parengties reikalavimų branduolinės energetikos objektą eksploatuojančiai organizacijai patvirtinimo“;
11. Lietuvos higienos norma HN 73:2018 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“.

3. Kokybės užtikrinimas

VĮ Ignalinos AE atliko ir patvirtino nepriklausomą Ataskaitos apžvalgą ir jos rezultatus pateikė nepriklausomos apžvalgos ataskaitoje.

4. Saugą pagrindžiančio dokumento peržiūros ir įvertinimo eiga

VATESI specialistai, vadovaudamiesi 2 skyriuje nurodytų teisės aktų reikalavimais, 2018 m. liepos mėn. pateiktą Ataskaitą įvertino. Įvertinimo metu buvo analizuota, ar Ataskaitoje pateikta informacija atitinka teisės aktų reikalavimus, ar yra pateiktas projekto pakeitimų, atliktų Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginių bandymų su radioaktyviosiomis medžiagomis metu, saugos pagrindimas, ar tinkamai saugos požiūriu įvertintas kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginių funkcionalumas numatytų eksploatavimo įvykių ir projektinių avarijų atvejais ir kiti saugai galintys turėti įtakos veiksniai.

Po Ataskaitos įvertinimo VATESI suformuluotos pastabos raštu 2018 m. rugsėjo mėn. buvo pateiktos VĮ Ignalinos AE. VĮ Ignalinos AE, atsižvelgdama į VATESI pastabas, parengė atsakymus ir patikslino Ataskaitą bei su ja susijusius dokumentus. 2019 m. balandžio mėn. VĮ Ignalinos AE pateikė pataisytą Ataskaitą VATESI. VATESI ją patikrino bei įvertino, ar dokumentai buvo tinkamai patobulinti pagal VATESI specialistų pateiktas pastabas ir jai pritarė.

5. Branduolinės saugos peržiūros ir įvertinimo išvados

VATESI specialistai išnagrino Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginių galutinėje saugos analizės ataskaitoje pateiktą informaciją ir įsitikino, kad joje VĮ Ignalinos AE, atsižvelgdama į teisinį reglamentavimą, į bandymų su radioaktyviosiomis medžiagomis rezultatus bei jų metu padarytus projekto pakeitimus ir kitus saugai galinčius turėti įtakos veiksnius, užtikrina, kad šis branduolinės energetikos objektas atitinka jo projektą, teisės aktų ir branduolinės saugos

normatyvinių techninių dokumentų reikalavimus. 2019 m. balandžio 29 d. VATESI viršininko sprendimu Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginiai galutinė saugos analizės ataskaita buvo suderinta.

Atsižvelgdami į tai, kad Ataskaita bei kiti VĮ Ignalinos AE pateikti saugą pagrindžiantys dokumentai buvo VATESI specialistų įvertinti ir suderinti, 2019 m. balandžio 30 d. VATESI viršininko sprendimu buvo išduotas leidimas Nr. 16.1-96 (2019) pradėti pramoninį Kietųjų radioaktyviųjų atliekų išėmimo ir pradinio apdorojimo įrenginių eksploatavimą.

Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo
skyriaus vyriausiasis inspektorius

Akis -

Algirdas Vinskas